

Profesinis mokymas: kompetencijos darbo rinkai (ir ne tik)

LINA VAITKUTĖ, KVALIFIKACIJŲ IR
PROFESINIO MOKYMO PLĖTROS CENTRAS

Kaip keičiasi profesinis mokymas ir jo kontekstas?

2015

Platesni tikslai: ekonominiai, socialiniai

Perimamumas, orientacija į mokymosi rezultatus ir kompetencijas, plačios programos ir kvalifikacijos, lankstumas, tikslinių grupių įvairovė

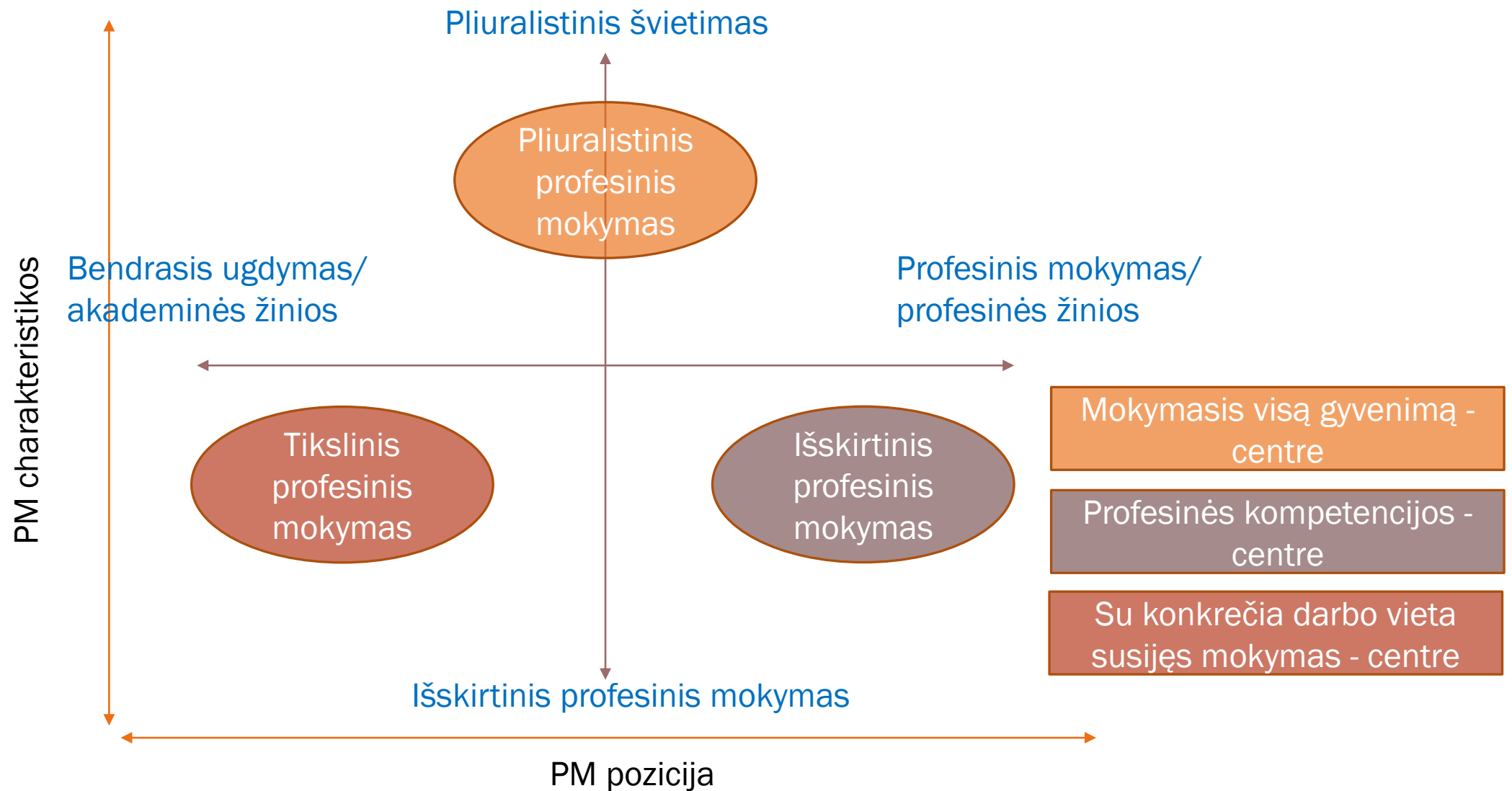
Augantis gebėjimų prognozavimo sistemų vaidmuo

Darbo vietos, kurioms reikia vidutinio lygio kvalifikacijos darbuotojų pradeda „trauktis“

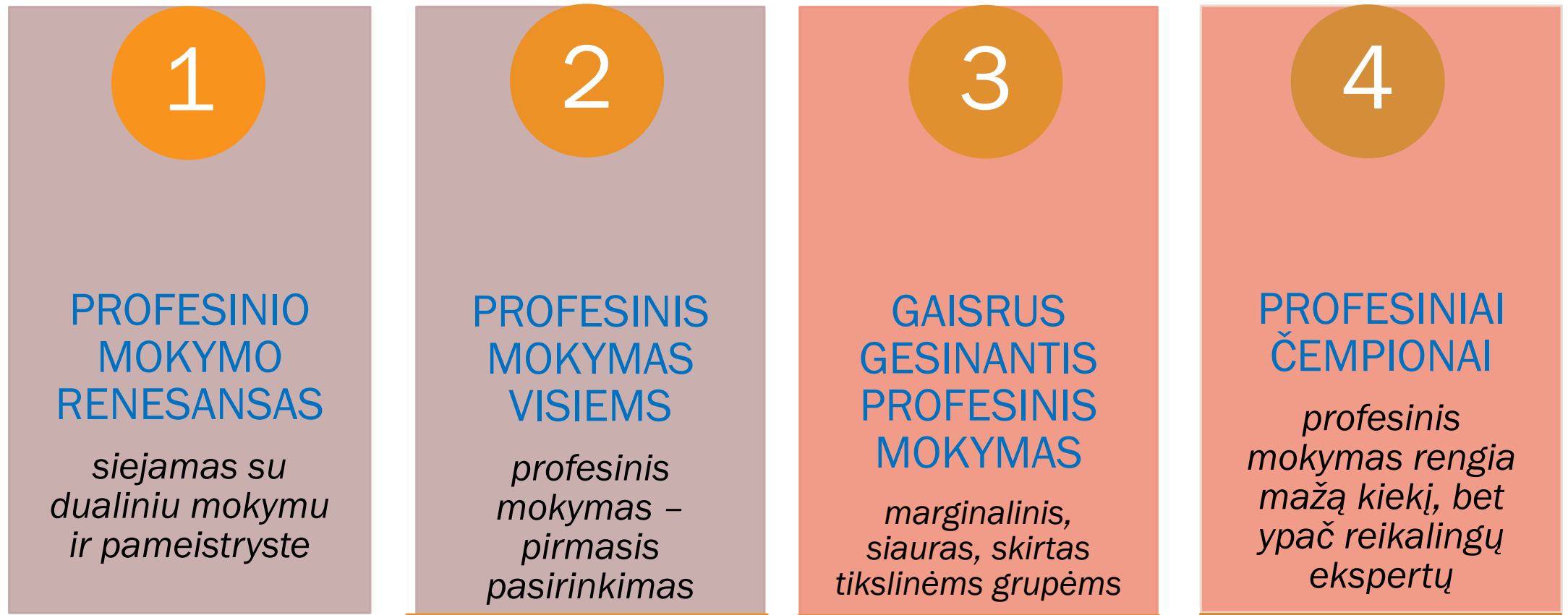
Skaitmenizavimas – pagrindinė pokyčių varomoji jėga

Megatendencijos:
Automatizacija, žaliasis kursas,
gyventojų senėjimas ir COVID-19
pandemija

Galimi baziniai profesinio mokymo scenarijai iki 2035 (1)

Detalieji profesinio mokymo scenarijai iki 2035 (2)

Europinė profesinio mokymo vizija

- Profesinis mokymas sugeba **greitai prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių**
- Profesinio mokymo pagrindas yra **lankstumas** ir tobulėjimo galimybės
- Profesinis mokymas yra **inovacijų ir ekonomikos augimo varomoji jėga**; tai pasirengimas **skaitmeninei ir žaliajai** pertvarkai ir darbo rinkoje labai paklausioms profesijoms
- Profesinis mokymas yra **patrauklus** pasirinkimas, grindžiamas **moderniu** ir suskaitmenintu mokymo paslaugų teikimu ir (arba) įgūdžių ugdymu
- Profesinis mokymas **skatina lygias galimybes**
- Profesinis mokymas grindžiamas **kokybės** užtikrinimo kultūra

TARYBOS REKOMENDACIJA (2020) dėl profesinio mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo

Profesinio mokymo perspektyvos popandeminiu laikotarpiu

- **Pakeisti mąstymą**: ne kaip profesinis mokymas nukentėjo nuo pandemijos, bet kaip jis gali prisidėti prie ekonominio, socialinio ir aplinkos tvarumo
- Visose profesinio mokymo programose – geresnis balansas tarp **profesinių ir bendrųjų kompetencijų**
- Daugiau **lankstumo**, individualizavimo, taip pat, per modulinę struktūrą ir mikrokredencialus
- Daugiau **mokymosi darbo vietoje**
- Vis aktualesnėmis tampa **suaugusiųjų perkvalifikavimo** priemonės
- **„Amžiui neutralus“** profesinis mokymas

Cedefop, ETF 2020

Apie ką turime susimąstyti?

PM sistemos kaitos rezultatai (2017; 2018; 2019; 2020 m.)

Rodiklis	2017	2018	2019	2020
Asmenų, siekiančių įgyti vidurinį išsilavinimą, dalis profesiniame mokyme	27,2 %	26,6 %	26,0 %	24,7 %
Mokymosi nutraukimas (pirminis, ISCED 2–4)	19,5 %	18,3 %	16,7 %	14,2 %
Absolventų įsidarbinimas (pirminis, ISCED 3–4)	57,6 %	58,8 %	56,3 %	52,6 %
20–34 metų amžiaus asmenų, kurie baigė profesinį mokymą prieš 1–3 metus ir dirba, dalis (pirminis, ISCED 3–4) – ES siekis – 80 proc.	63,3 %	62,7 %	61,9 %	62,1 %
Asmenų, kurie mokosi pameistrystės forma, dalis (pirminis, ISCED 2–4)	1,5 %	3,1 %	3,0 %	3,0 %

Vyriausybės strateginės analizės centras, 2021

Įžvalgos ir pasiūlymai dėl profesinio mokymo turinio formavimo ir mokinių kompetencijų ugdymo...

- Naujos **kvalifikacijos ir programos, profesinių standartų** ir mokymo programų savalaikis atnaujinimas, remiantis kokybiškomis darbo rinkos prognozėmis, kita darbo rinkos informacija ir grįžtamuoju ryšiu iš PM įstaigų
- Subalansuotas **dėmesys profesinėms kompetencijoms ir žinioms, vertybių ir nuostatų ugdymui** (Wheelahan, 2017, Young, 2012, Tūtlys ir Vaitkutė, 2021)
- „**Darbas – kaip vertybė**“ (Krikštolaitienė ir kt., 2020)
- **Bendrųjų kompetencijų ugdymo stiprinimas**
- Kompetencijų **skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai** nustatymas, integravimas į mokymo turinį ir ugdymas
- Daugiau mokymosi darbo vietoje ir pameistrystės galimybių – **kompetencijoms ugdyti svarbu darbo vietos *curriculum*** (Billett, 2016, Hordern, 2014)
- Mokytojų įgalinimas turiningai, kokybiškai, refleksyviai įgyvendinti profesinio mokymo programas

Dėkoju už Jūsų dėmesį!

lina.vaitkute@kpmpc.lt

Photo by [krakenimages](#) on [Unsplash](#)